

גמ"ר 6207/08/16 - פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נגד ערן בנימיני

בית משפט השלום לתעבורה בעכו

גמ"ר 6207-08-16 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' בנימיני

בפני כב' השופט יעקב בכר, שופט בכיר
המבקשת פרקליטות מחוז חיפה - פלילי
נגד המשיב ערן בנימיני

החלטה

1. ראשית דברי:

בפני בקשה להכשרת אמרת המנוח איגור לטיבצ'בסקי ז"ל (להלן: "המנוח") כאמרת קורבן עבירה בהתאם לכללי הרס-גסטה ולסעיף 10 לפקודת הראיות {נוסח חדש}, תשל"א - 1971 (להלן: "הפקודה").

2. נסיבות המקרה:

- ביום 20/4/14 היה מעורב המשיב בתאונת דרכים בה נפגע ונחבל המנוח
- המנוח היה מאושפז בבית"ח גליל מערבי החל מיום התאונה דלעיל ועד מותו ביום 17/5/14.
- הודעת המנוח נגבתה ממנו לראשונה ע"י בוחן מטעם המבקשת ביום 1/5/14.

3. דיון והכרעה:

בטרם אדון לגופו של עניין, אתייחס לשתי טענות מקדמיות אותן העלה המשיב בתגובתו:

דין בקשת המבקשת להיות נדונה במסגרת ערעור:

לעניין זה, טען המשיב כי ביום 26/10/17 החליט ביהמ"ש כי אמרתו של המנוח לא תוגש מטעם המבקשת ועל כן תוכל המבקשת להתעמת עם החלטה זו רק במסגרת ערעור כחוק, ואופן פעולת המבקשת כעת היא פניה משפטית חוזרת אסורה ללא שינוי נסיבות. אינני מקבל טענה זו. בהחלטתי מיום 26/10/17 נאמר כי המסמך ובו אמרת המנוח לא תוגש ביחס לאותו מועד והרגע בו הועלתה הבקשה לראשונה, ועוד בטרם דיון מעמיק בחומר הראיות באשר לבקשה זו. על כן, לא הייתה החלטה זו סוף פסוק באשר לעניין אמרתו של המנוח, שכן טרם קם

ביהמ"ש מכיסאו באשר לאמרת המנוח בפרט ולהליך זה בכלל, וכעת, בשלב בו נפרשה לפני התמונה המלאה באשר לבקשה דלעיל, תינתן החלטת המושכלת.

ההכרעה בבקשה תהיה לאחר דיון בביהמ"ש:

לעניין זה, טען המשיב כי עפ"י הוראת סעי' 126 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, הבקשה תידון בביהמ"ש בנוכחות המשיב עצמו ועל מנת לאפשר לו לחקור את העדים הרלבנטיים. גם עם טענה זו אינני מסכים, שכן הוראת החוק הנ"ל אינה מונעת מביהמ"ש לדון ולהכריע בבקשות ביניים בכתב (בעיקר מפאת צורכי יעילות) ואף אינה פוגעת בזכות המשיב להיות נוכח בדיונים ולחקור במהלך ההליך את העדים שלטענתו רלבנטיים לסוגיית הבקשה דלעיל. מה עוד, כי אין בהכרעה זו כדי ללמד על המשקל שיינתן לאמרת המנוח, ככל שבקשה זו תתקבל.

בחינת אמרת המנוח ביחס לתנאי סעי' 10 לפקודה:

עפ"י סעי' 10 לפקודה:

"עדות על אמרה שאמר אדם שנעשה בו...מעשה אלימות, והאמרה נוגעת לאותו מעשה או לנסיבות-לוואי שלו, תהא קבילה אף אם האדם שאמר אותה אינו נוכח כעד ואף אין להביאו למשפט משום שהוא נפטר או תשוש או חולה או נעדר מן הארץ, ובלבד שנתקיימה באותה אמרה אחת מאלה:

(1) היא נאמרה בשעת מעשה האלימות, או בסמוך לאחריו, או לאחר שהייתה לו ההזדמנות הראשונה להתאונן עליו;

(2) היא נוגעת למעשה האלימות לפי סדר האירועים עד כדי היותה חוליה בשלשלת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה;

(3) היא נאמרה בשעה שהוא היה גוסס, או האמין שהוא גוסס, בעקבו של מעשה האלימות"

כאמור, הסעיף האמור מונה שלוש חלופות בהתקיים כל אחת מהן, ניתן לקבל עדות מכלי שני על אודות דברים שאמר קורבן של עבירת אלימות. לפיכך, יש לבחון אם אמרת המנוח נופלת לתוך אחת מחלופות הסעיף.

בחינת החלופה בסעי' 10(1) לפקודה:

אמנם, ההגנה אינה חולקת על כך **שסעיף 10 לפקודה** חל גם ביחס למי שהיה קורבן לתאונות דרכים. **עם זאת**, המחלוקת היא באשר לתנאי סמיכות הזמנים שבין מועד התאונה (20/4/14) לבין אמרתו של המנוח (1/5/14), וכן לתנאי לפיו על האמרה להיאמר בהזדמנות הראשונה שהייתה למנוח לומר אותה. מדובר בתנאים חלופיים אך הקשורים ומושפעים אחד מהשני.

לעניין סמיכות הזמנים:

אמנם, נקבעה בפסיקה גישה מחמירה ודווקנית תוך שימוש בפרשנות מצמצמת, זאת בין היתר בהתחשב בעובדה שמדובר בחריג לכלל ובפגיעה המשמעותית ביכולתו של הנאשם לסתור את תוכנה של הראייה בהיעדר אפשרות לחקור את נותן האמרה. **עם זאת**, יש לבחון כל מקרה ונסיבותיו. **בע"פ 740/12 מ. ישראל נ' דוד פרסקי (עליון)** נקבע בין היתר כי סמיכות הזמנים תיבחן לפי נסיבות המקרה הפרטני. עוד נקבע כי, לפעמים, סמיכות הזמנים הנדרשת על מנת להיכנס לגדרי הסעיף לא תסתכם בסמיכות של דקות ספורות. כך, **בע"פ 3737/91 חיר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פ"מ מו(3) 273, 276 (1992)** נקבע כי המדובר בדברים הנאמרים בשעת מעשה האלימות או בסמוך לאחריו, או לאחר שהייתה לקורבן האלימות ההזדמנות הראשונה להתאונן עליו. התיבה "בסמוך לאחריו" מתפרשת על-פי הנסיבות. היא איננה מתייחסת רק למניין של דקות, אלא יכולה לחפוף גם משך זמן ארוך יותר.

עם זאת, דרישת "סמיכות הזמנים" לא התאינה, ושני המבחנים ("סמיכות הזמנים" ו"ההזדמנות הראשונה") עודם מתבררים לאור הטעם העומד ביסוד החריג המצוי בסעיף 10 לפקודה. לעניין זה, קבע כב' השופט י' קדמי **בע"פ 5730/96 גרציאני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.5.1998)**, כי הטעם לקבילתן של האמרות שסעיף 10 הנ"ל מדבר בהן, נעוץ בהנחה, שכאשר קרבן של אלימות אומר דברים הנוגעים למעשה האלימות לו היה לקרבן, אין דעתו נתונה לאמירת שקר וניתן על כן לקבל את דבריו כמשקפים את האמת.

הטעם לקבילת האמרות נעוץ, אפוא, בקיומה של "זיקה מקשרת" בין מעשה האלימות לבין האמרה שאומר קרבנה של האלימות. כאשר זיקה זו מסלקת את החשש, שמא האמרה כוזבת. זיקה כזו יכולה, על פי טיבה, להתקיים, רק במקום שבו יש "סמיכות זמנים" בין האלימות לבין האמרה באופן שהאמרה נאמרת תחת "השפעתה" של האלימות.

במקרה דנן, קשה לי לקבל את טענת המבקשת כי ישנה סמיכות זמנים בין אמרת המנוח בהיותו קורבן למעשה האלימות (1/5/14), לבין מועד מעשה האלימות (20/4/14). מדובר בפער של 12 ימים אשר לכשעצמו מהווה פער גדול מכדי להגדיר טווח זמן זה כסמיכות זמנים.

קשה לי לקבל את העובדה כי לאחר 12 יום, אמרת המנוח נאמרה רק תחת השפעת מעשה האלימות ולא גם תחת השפעות גורמים נוספים (כמפורט בהמשך) שכן המנוח היה בהכרח מלאה ותיקשר עם סביבתו ברוב הזמן בטווח הזמנים הנ"ל. לגורם הזמן יש חשיבות מיוחדת וככל שעובר יותר זמן בין האירוע ובין מסירת האמרה, כן יגברו ההיסוסים אם לקבוע שהאירוע הוא שעורר את האיש להגיב באותה אמרה. המבחן העולה מן הפסיקה הוא שאם בדרך כלל יש בפרק הזמן שעבר מן האירוע ועד האמרה כדי לאפשר לאומר לחשוב מחשבה הגיונית ומתוכננת, תיפסל האמרה (**א. הרנון, דיני ראיות, כרך ב' תשל"ז עמ' 199**). **לפיכך**, בשל פער של 12 יום ולאור הנסיבות האופפות את האירוע, אמרת המנוח לא נאמרה בסמיכות זמנים למעשה האלימות (התאונה).

לעניין ההזדמנות הראשונה:

אמנם, אינני מתעלם מהעובדה כי יומיים לאחר התאונה (22/4/14) עבר המנוח שני ניתוחים בגפיו ומחוות הדעת הרפואית מיום 26/4/14 לפיה החל מיום 26/4/14 העיד בנו של המנוח כי המנוח במצב מבולבל על רקע טיפול תרופתי שקיבל, אך **יחד עם זאת**, העיד בעצמו בנו של המנוח בביהמ"ש (רופא בביה"ח גליל מערבי) כי במהלך תקופת האשפוז סיפר לו המנוח את כל מה שהיה בתאונה (**עמ' 23 לפרוטוקול הדין מיום 28/9/17, שורות 9-13**), דבר התואם לעובדה כי ברוב ימי אשפוזו היה המנוח בהכרה מלאה ותיקשר עם הסובבים אותו כעולה מחוות דעת הרפואיות שבחומר הראיות. משכך, ולא מן הנמנע שהיה מודע המנוח לכיווני החקירה ודבריו לבנו ביחס לתאונה לא היו ספונטאניים, ונאמרו תוך מחשבה הגיונית ומתוכננת בטרם ייחקר ע"י המשטרה. ובהתאם, ספק במצב דברים זה, אם רק התאונה עצמה היא שעוררה את המנוח להגיב באותה אמרה לבוחן מיום 1/5/14, ולא השיחה שניהל עם בנו בתיאורו את כל מה שקרה באירוע. לאור היסוסים רבים אלו, אין לקבל את הסברה כי אמרת המנוח נאמרה בהזדמנות הראשונה.

בחינת החלופה בסעיף 10(2) לפקודה:

החלופה שבסעיף זה קובעת כי אמרת הקורבן תהא קבילה אם היא נוגעת למעשה האלימות לפי סדר האירועים עד כדי היותה חוליה בשרשרת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה. במקרה דנן, לאור אי סמיכות הזמנים בין מועד המעשה ובין מועד אמרת המנוח, והעובדה כי אמרתו של המנוח לא נאמרה בהזדמנות הראשונה, לא ניתן לראות את אמרת המנוח, שנאמרה 12 יום לאחר קרות מועד התאונה, כחלק בלתי נפרד מרצף ההתרחשויות וכחוליה בשרשרת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה. זאת למשל, בשונה ממקרה בו נאמרו דברי המנוחה מיד לאחר שהמנוחה עלתה באש כחלק ממעשה האלימות בו הוצתה, יצאה מדירתה, התיישבה על המדרגות, ואז אמרה את אשר אמרה לאנשים שראתה (**ע"פ 1424/02 טוביה טוטמן נ' מדינת ישראל, נח(1) 615 (2003), להלן: "פרשת טוטמן"**)).

בחינת החלופה בסעיף 10(3) לפקודה:

החלופה שבסעיף זה מכשירה את אמרת הקורבן כאשר היא נאמרה בשעה שהוא היה גוסס, או האמין שהוא גוסס, בעקבות מעשה האלימות. גם כאן, לאור אי סמיכות הזמנים בין מועד המעשה ובין מועד אמרת המנוח, והעובדה כי אמרתו של המנוח לא נאמרה בהזדמנות הראשונה אלא 12 יום לאחר מועד התאונה, לא ניתן לראות את אמרת המנוח כזו שנאמרה בשעה שהיה גוסס או שהאמין בכך. אמרה זו אף נאמרה מספר ימים לאחר שהמנוח עבר ממחלקת טיפול נמרץ למחלקה אחרת וכשהוא בהכרה מלאה, ולאחר שכבר סיפר הכל על התאונה לבנו, כאמור לעיל. גם זאת, בשונה מהמנוחה בפרשת טוטמן שאמרתה כי בעלה הוא שהצית אותה, היו מילותיה האחרונות ומיד לאחר מעשה האלימות.

4. סיכום של עניין:

· הריני דוחה את בקשת המבקשת לקבלת אמרתו של המנוח מיום 1/5/14. אמרתו לא תוגש לביהמ"ש.

המזכירות תמציא העתק לצדדים.

ניתנה היום, י"ד אדר ב' תשע"ט, 21 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.